

Vertailu muutamien työvoimapulasta kärsivien ammattien koulutus- ja pätevyysvaatimuksista Suomessa ja Ruotsissa

Övertorneå 2022-08-25

Iiris Matela och Anne Rautio
Utbildning Nord

Sisällysluettelo

Ammatillinen koulutus ja työmarkkinat Suomessa ja Ruotsissa	1
Säänneltyjen ammattien koulutus- ja pätevyysvaatimukset.....	1
Top 15 pula-ammattit (Ammattibarometri).....	1
Sairaanhoidoalan ammatit	2
Pedagoginen työ	2
Sähköalan ammatit Suomessa	2
Sähköalan ammatit Ruotsissa	2
Maarakennus ja rakennussalan ammatit	3
Koneen- ja nosturinkuljettaja	3
Vartija.....	3
Kuljettaja	3
Ammattitodistus	3
Muut ammatit	3
Luvat ja säädökset	4
Rajaesteet.....	4
Yleistä tietoa	4
Sopimukset	4
Pohjoismaiset olosuhteet ja rajaesteet.....	4
Työskentely Pohjoismaissa.....	5
Veroasiat ja muuttoon liittyvät asiat	5
Alakohtaista tietoa	5

Ammatillinen koulutus ja työmarkkinat Suomessa ja Ruotsissa

Pohjoismaisille työmarkkinoille on kautta aikojen ollut tunnusmaista maiden välinen liikkuvuus ja toisessa pohjoismaassa hankittua ammatillista osaamista kunnioitetaan. Maat rinnastavat ja hyväksyvät toisessa pohjoismaassa hankitun toisen asteen ammatillisen koulutuksen.

Jotkut ammatit ovat laissa säänneltyjä ja toisia määrittelevät alan omat säännöt. Joihinkin ammatteihin ei ole erityisvaatimuksia. Vaikka monet ammatit eivät sinänsä ole säänneltyjä, lakeja ja määräyksiä on kuitenkin noudatettava, ennen kaikkea työturvallisuuden osalta.

Pohjoismaat ovat solmineet keskenään sopimuksia, joiden ansiosta pohjoismaalaiset voivat hakeutua koulutukseen kaikkialla Pohjolassa ja korkea-asteen tutkinnot tunnustetaan kaikissa Pohjoismaissa. Yhteisistä työmarkkinoista on solmittu sopimus, jossa on mm. sovittu yhteistyöstä, jonka avulla pyritään täyden työllisyyden ja tasapainon saavuttamiseen työmarkkinoilla. Lisänä on yhteinen pohjoismainen, eräiden terveyden- ja sairaanhoitoalan työmarkkinoista, koskeva sopimus.

Säänneltyjen ammattien koulutus- ja pätevyysvaatimukset

Säännellyllä ammatilla tarkoitetaan tehtävää, johon on lainsäädännössä asetettuna kelpoisuusvaatimuksena tietty tutkinto tai tietyt opinnot.

Säänneltyt ammatit ovat hyvin samanlaisia Suomessa ja Ruotsissa. Korkeampaa koulutusta vaativien ammattien sääntely on yleisempää kuin toisen asteen koulutusta vaativien ammattien, joita voivat sen sijaan koskea alan omat pätevyysvaatimukset.

Säänneltyjen ammattien osalta tunnustaminen/ammattinharjoittamisoikeus anotaan kunkin maan alakohtaiselta viranomaiselta.

Jos ammatti on säänneltyä, on mahdollisuus hakea ammattipätevyyden virallista tunnustamista toisesta EU-maasta, eurooppalaisen ammattikortin (EPC) avulla. Ammattikortti on toistaiseksi käytössä vain seuraavissa ammateissa: yleissairaanhoidosta vastaava sairaanhoitaja, proviisori, fysioterapeutti, vuoristo-opas ja kiinteistönvälittäjä.

Top 15 pula-ammattit [\(Ammattibarometri\)](#)

Lähihoitajat

Sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja

Sosiaalityön erityisasiantuntijat

Ylilääkärit ja erikoislääkärit

Yleislääkärit

Lastentarhanopettajat

Kuulontutkijat ja puheterapeutit

Hammaslääkärit

Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)

Psykologit
Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät
Toimisto- ja laitossiivoojat ym.
Erityisopettajat
Ylihoitajat ja osastonhoitajat
Rakennusalan työnjohtajat

Sairaanhoitoalan ammatit

Suomessa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto [Valvira](#) myöntää hakemuksen perusteella oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattia sekä Suomessa että ulkomailla koulutetuille terveydenhuollon ammattihenkilöille. Vastaava viranomainen Ruotsissa on [Socialstyrelsen](#).

Pedagoginen työ

Jos on suorittanut opetusalan tutkinnon ulkomailla ja haluaa Suomessa kelpoisuuden opetuksen tai koulutuksen tehtävään, tarvitsee todennäköisesti [Opetushallituksen](#) päätöksen tutkinnon tunnustamisesta. Opettajana ja lastentarhanopettajana työskentely Ruotsissa vaatii laillistamisen. Ulkomaisten opettajatutkintojen laillistamista käsittelee Ruotsissa [Skolverket](#) eli kouluvirasto. Kummassakin maassa edellytetään myös maan kielitaito.

Sähköalan ammatit Suomessa

Yritys, joka tekee sähkötöitä, tarvitsee sähkötöiden johtajan, jolla on toiminnan laajuuden kattava pätevyystodistus. Jos toiminta ei ole yritysmuotoista, toimii henkilö itse sähkötöiden johtajana ja tarvitsee pätevyystodistuksen.

Pätevyyksistä säädetään Suomen Sähköturvalaissa ja niitä myöntää SETI Oy. Hakemukset tehdään sähköisesti SETIn kotisivulla.

Suomessa on kolme pätevyystasoa ([Sähköpätevydet](#))

- S1 Sähköpätevyys 1
- Rajoitettu sähköpätevyys 1
- S2 Sähköpätevyys 2
- S3 Sähköpätevyys 3
- Rajoitettu sähköpätevyys 3

Sähköalan ammatit Ruotsissa

Sähköasentajan ammatti on säännelty Ruotsissa, ja itsenäinen sähköasennustyöskentely tai työmaavastaavan tehtävä vaatii Elsäkerhetsverketin eli sähköturvallisuusviraston auktorisoinnin.

Pätevyystyyppejä on kolme ([Elsäkerhetsverket](#))

- A Täysimääräinen auktorisointi
- AL Auktorisointi pienjännite
- B Rajoitettu auktorisointi

Kaikkia auktorisointeja niin Suomessa kuin Ruotsissa koskee koulutus- ja työkokemusvaatimus.

Maarakennus ja rakennusalan ammatit

Useimmat maarakennus ja rakennusalan ammanteista eivät ole säänneltyjä, mutta alat asettavat omia koulutus- ja pätevyysvaatimuksia. Suomessa ja Ruotsissa kaikilla rakennustyömaalla vakituisesti oleskelevilla, myös opiskelijoilla, on oltava nimellä, kuvalla ja erotunnuksella varustettu henkilökortti.

Koneen- ja nosturinkuljettaja

Koneen- ja nosturinkuljettajan ammatit eivät ole säänneltyjä. Työnantaja vastaa, että kuljettajalla on oikea pätevyys työhön.

Vartija

Vartijana työskentely edellyttää vartijan koulutuksen suorittamista ja Suomessa poliisiviranomaisen myöntämää vartijakorttia. Ruotsissa valvontaa harjoittavat yritykset tarvitsevat luvan kunkin läänin lääninhallitukselta.

Kuljettaja

Ammattikuljettajan työskentelyyn vaaditaan ajokortin lisäksi ammattipätevyyskortti. Jotta voit työskennellä taksinkuljettajana, sinulla on oltava taksinkuljettajan ajolupa.

Ammattitodistus

Ruotsissa on sähköasentajilla, maalareilla, LVI- sekä maarakennus- ja rakennusalan ammattilaisilla mahdollisuus hankkia alan ammattitodistus. Ammattitodistuksen saaminen edellyttää asianmukaista koulutusta ja työkokemusta/”oppipoika-aika” (1400–1600 tuntia). Ammattitodistusta haetaan alan toimialajärjestöltä.

[Sähköasentaja](#), [Maalari](#), [LVI](#), [Maarakennus- ja rakennusala](#)

Muut ammatit

Suurin osa ammanteista eivät ole säänneltyjä ja työnantaja päättää, onko pätevyys riittävä. Esimerkiksi kokki, siivoja, myyjä, automekaanikko, kampaaja, palkanlaskija, kirjanpitäjä, tietoliikenneasentaja, ohjelmoija, suutari jne.

Luvat ja säädökset

Suomi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto [Valvira](#) Hoitoalan ammattioikeudet
Ulkomaisten opettajakoulutuksen tunnustaminen [Opetushallitus](#)
Henkilö- ja yritysarvioinnit [SETI Oy](#) Käsittelee mm. sähköpätevyyslupia
Turvallisuus- ja kemikaliovirasto ([Tukes](#)) Teknisen turvallisuuden valvonta
Työympäristö ja riskitekijät, [Työsuojeluhallinto](#)
Suomen lait ja määräykset, [Finlex.fi](#)

Ruotsi

Terveys- ja sairaanhoitoalan ammatinharjoittamisoikeudet [Socialstyrelsen](#)
Ulkomaisten opettajakoulutuksen tunnistaminen [Skolverket](#)
Säköturvallisuusvirasto [Elsäkerhetsverket](#)
Rakennusteollisuuden ammattilautakunta Byggnadsindustrins yrkesmämnd [BYN](#)
Työympäristövirasto [Arbetsmiljöverket](#)
Ruotsin lait ja määräykset Valtiopäivät [Riksdagen.se](#)

Rajaesteet

Liikkuvuus toimii hyvin Pohjoismaiden työmarkkinoilla, vaikka joitakin [rajaesteitä](#) löytyy. Suurin osa esteistä liittyy veroihin, vakuutuksiin, työttömyyskorvauksiin ja vastaaviin.

Yleistä tietoa

Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoiskalotin Rajaneuvonnan sivuilta löytyy paljon tietoa koulutusvaatimuksista sekä Pohjoismaiden työmarkkinoilla voimassa olevista määräyksistä ja säännöistä. Toimialajärjestöt tiedottavat siitä, mikä on voimassa missäkin ammatissa, jos henkilöllä on pätevyys jostakin toisesta Pohjoismaasta. Toiseen maahan töihin haluava saa tietoa vero-, sosiaaliturva- ja työvoimaviranomaisilta.

Säännellyt ammatit Suomessa, [Opetushallituksen luettelo](#)

Säännellyt ammatit Ruotsissa, [Universitets- och högskolerådet luettelo](#)

Sopimukset

Pohjoismainen koulutusyhteisö, [linkki](#).
Yhteispohjoismaiset työmarkkinat, [linkki](#).
Sairaanhoitoalan yhteiset pohjoismaiset työmarkkinat, [linkki](#).

Pohjoismaiset olosuhteet ja rajaesteet

Pohjoismaiden ministerineuvosto [norden.org/fi](#)
Pohjoiskalotin Rajaneuvonta [rajaneuvonta.fi](#)

Työskentely Pohjoismaissa

Työskentely Suomessa [Info Pohjola](#)

Työskentely Ruotsissa [Info Pohjola](#)

Suomen työmarkkinat, [Työmarkkinatori.fi](#)

Työnvälitys Ruotsissa, [Arbetsförmedlingen](#)

Veroasiat ja muuttoon liittyvät asiat

Veroasiat Suomessa [Vero.fi](#)

Veroasiat Ruotsissa, [Skatteverket.se](#)

Sosiaaliturva Suomessa, [Kela.fi](#)

Sosiaaliturva Ruotsissa, [Forsakringskassan.se](#)

Alakohtaista tietoa

Suomi

Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö <http://www.sak.fi/>

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto <https://www.stul.fi/>

Rakennusteollisuus <https://www.rakennusteollisuus.fi/>

Transport- och kommunikationsverket [Traficom.fi](#)

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto [jhl.fi](#)

Lähihoitajien liitto [Super.fi](#)

Ruotsi

Rakennusalan ammattilautakunta Byggbranschens yrkesnämnd [BYN](#)

Maalareiden ammattilautakunta Målarnas yrkesnämnd [MYN](#)

Sähköalan keskusammattilautakunta Elbranschens centrala yrkesnämnd [ECY](#)

Sähköasentajajärjestö Elektriska installationsorganisationen [in.se](#)

Ruotsin keskusammattijärjestö Landsorganisationen i Sverige <http://www.lo.se/>

Ajolupia [Trafikverket.se](#)